

Пачхьалкхан Могшаллийн Сервис (NHS – The National Health Service).

Хюкха брошура тIаьхь хьо кхета а ваьш яздина ду Ингалс пачхьалкх Могшаллийн Сервис балхах лаьчна (NHS кхи дIа).

NHS шай балхах мах ца боьха Ингалса Пачхьалкхехь, белхалоша шай алап тIера налог ло цуьнга иштта болх байта. Беженцаш а мах бала ца беза шай суьде гIуллакх чекхадаллалц. Хьуна оьша **HC2** (эйч си ту) олу кехат, иза кехат Пачхьалкх Беженцашна Годешйолу Сервисо ло (**NASS** – National Asylum Support Service олу цунах) цо хьуна бакьо ло мехаз молханаш кхачий, цаьргашна дарба дайтий, бIаьра са хьажитий, куьзганаш яздайтий.

NHS белхалоша: царна юккьехь лобраш, медсестраш, талманчаш – цхьанне а бакьо яц хьобгара пурба доцуш кхечаьрга информаци яла. Хьуна даьш долу гIо конфиденциални ду (хьуний хьан лобраний юккьехь), суьдаьхь иза хьуна дуьхьал доккхар дац.

ХIу дан деза аса сай могшалла дика яцахь?

Хьо, я хьан доьзалхо могаш вацахь, лобран тIевагIа веза. Цунах кхара **GP** (джи пи) олу , GP болх беш волу меттигах **Surgery** (Седжери), йа **Health Centre** (ХIелс сенте) олу.

Хьай GP-ца дIавазвала деза хьо гена а ца доккхуш. Цуьнца дIавазвала, хьай цIе а, Iашволу меттиг а, хьай телефон елахь цуьна номер а яла еза ахь. Хатта хIун дан деза **support worker** (сеппот вёке – NASA организацера хьуна накьосталла дешверг), царна хаа хIу дан деза.

Цхьаболу GP-ша шай керла пациенташка анализаш дIайолийта. Дукхачу хьолахь медийжарш карахь бу иза болх. Могшаллица хьа сагатдеш хIум дацахь а, анализаш дIаяла еза ахьа. Нагахь Surgery-хь хьайна регистраци ца яхь хьайн уллера **Primary Care Trust** (Добххьара лобралла до меттиг) телефон а тохий хьо дIавазвайта ала.

ХIу дан деза аса сай лор гале хьалха?

Хьайн лор, йа медийша га дезахь цкъа хьалха барт бан беза ахьа: йа телефон тоха регистратуре, йа хьо регистратуре тIе гIо. Хьа бакьо ю хьайга стаг-лор, йа зуда-лор хьажийта ала, делахь а хIора Surgery иштта аьтто ца хуьлу.

Нагахь хьо чIогIа цомгуш вацахь, масех дийнахь собар дан дезаш хила тарло лор га. Хьо чIогIа цомгуш велахь, хьобга цу дийннахь хьовсур бу. Хьо гуттар чIогIа цомгуш велахь лор хьа цIа вогIур ву.

Лобраца консультаци пхий йа итт минотехь лаьтта. Лор га оьшуш хьо воцург а кхиа доьзалхо велахь, хIоранне шен-шенна барт бан беза регистратурехь.

Консультаци тIаьхь ма виси. Хьай вагIа аьтто бацахь, хьалххе регистратуре хаам бе.

Хиу дан деза Ингалс мотт ца хаахь?

Хьайна Ингалс Мотт ца хаахь регистратурехь хайта ахьа муылха мотт буйцу (“чечен” ала), тлаккха цара талманча кхойкхур ву телефоне, эшахь Surgery а. Нийса диагноз хоттадайта, шу кхеташ хила деза вовшех.

Кхи мил хуьлу сан GP-ца болх беш?

- Медийжарш чIогIа говза бу Ингалс Пачхьалкхехь. Дукхах болу болх бо цара Surgery-шкахь , больницашкахь а: прививкаш йо, хронически цамгарш дарба дан хьехарш ло (диабет масала), зударий шайц хьокъехь долу хаттаршна жобпаш ло (доьзалхо хилар, доьзалхо хьарчар , иштта дIа кхи а).
- Акушеркаш доьзалхочух болу зударшкий, дуьнен чу дойлу берашкий хьовсу. « Ante-natal» - бера даре хьалха гIо дар бохург ду, «Post-natal» - бер динчул тIаьхь деш долу гIо ду.
- ЦIайогIуш йолу медийша берашка а, баккхийчаьрга а хьовсу, шу могшалла чIагIя хьехарш а ло. Хьан цIа бакка тарло уьш.

Хиу дан деза специалист льорана тIекхача?

Дукха хьолахь GP корматалла тоьа хьуна дарба да. Ша лара ца вахь цо йа специалист-льорана, йа больнице хьажор ву хьо. Хиокха пачхьалкхаьхь хьенна а собар дан деза специалист-льорана тIекхача.

Хьо специалист тIе хьажинчул тIаьхьа хьан цIа кехат догIар ду: маца,стенга, хьанна тIе вагIа деза аьлла. Хьайна талманча эшахь хьалххе телефон а тохий хайта. Хьайна гIо эшахь support worker хайта.

Нагахь хьо тIевага деза больница генахь елахь са ма гатде, хьа HC2 кехат хилахь, ахьа новкъа дайина долу ахча цара метта хIоттор ду.

Амбулаторни книжка

Хьуна Амбулаторни книжка (сийна басахь) еллаьхь, хьо льорана, йа медийши тIевоьдуш хьайца хилийта. Цу тIера информаци хьуний, NHS бедхлошний бен яц. Кхи цхьанне а бакьо яц иза книжка еша.

Кхи мила ву суна гIо да?

Молханаш:

Хьа льорана хьуна молха оьша аьлла хетахь, цо рецепт яздийра ду хьуна. Иза а эций аптеки гIо (*Pharmacy* йа *Chemist Shop*). Мехаза молха кхача хьуна хьай HC2 кехат деза. Аптек белхалочо хьуна хьехар дала мега дарба муха дан деза аьлла, нагахь хьа цомгар кхи чIогIа дацахь. Цхьадолу молханаш рецепт а доцуш эца мега, масала, Панадол-тайпа молха, йа йовхарий молха.

Цергийн дарба

Хъай цергашца сингаттам белыхъ церги лъбран тIе гIо (dentist – дентист). Хъан цергашна дарба дайта дезахъ церга лъбрица регистраци е. Нагахъ цо регистраци ца яхъ Primary Care Trust (Добххъара Лъбралла До Меттиг) къамел де.

БIаьра са.

Хъай бIаьрса дика дацахъ, йа хъайна куьзганаш дезахъ бIаьрга лъбрана тIе гIо (*Optician* – оптишн). Цера туькнаш хIора гIала юккъехъ ю. HC2 кехат ахъ дIа гайтахъ бIаьрса хъожуйтург ахча дала ца деза хъан, цул совнаха цхъадолу куьзганаш махбоцуш яздо (хатта хъо тIевагIанчу бIаьрга лъбре).

Нагахъ Surgery къевлина елахъ.

Дукхах йолу Surgery болх дIа болабо 8с.30мин. Гуьйранна, чекх боккху 6с.30 мин. сарахъ ОршоттIера Шераскан де тIекхаччалц. Кхи йолчу хенахъ – буьйсанна, Шоьтадийнахъ, КИрандийнахъ, праздник долу дийнахъ - цамгарна дарба лаха меттиг карор ю хъуна.

Хъайн консультаци эшахъ, хъо Iашволу меттера out –of –hours service (мичча а хенахъ сервис) телефон тоха, лахахъо цера номераш язйина ю хъуна. Хъобга Surgery гIо ала тарло цара, йа хъан цIа лор хъажа во.

Нагахъ хъа Surgery къевлина елахъ **NHS Direct** телефон тоха (0845-46-47) хъай могшаллица доьзна хъехар эшахъ. Мобильны телефон еза ю, амма гIалаюккъера телефон, йа телефон-автомат дукха мехал хир яц.

Нагахъ хъуна Ингалс мотт ца хаахъ, NHS Direct йа out-of-hours service, талманча кхойкхур ву. Ахъа хIу дан деза, хъай телефон цаьрга дIакхаьтча, Ингалса маттахъ хъайна хууш болу матте цIе яккха («чечен» ала). Хъайна иза ала а халахетахъ, хъай гергарчуьнга йа support worker гIо деха. Собарде талманча цара схъавеххалц, тIаккха айхъа къамел дIадоладе. Хъобга хоттар ю хъа цIе, адрес – цера балха юккъе йогIуш ю иза информаци, иза цхъанге дIа схъа яла бакъо яц цера.

NHS Direct могшаллийца доьзна хъехар лаха, тоха телефон: 0845–46-47
Surgery къевлина елахъ, хъайн уллера out-of-hours service телефон тоха, цара хъехар дийра ду хъуна хIу дарба оьша и мичахъ лаха деза:

ХIу дан деза цIаьххъана лазар деанехъ?

ЦIаьххъана хъайна, йа хъайна уллерчунна лазар деанехъ, Surgery схъаяьллалц са тоха лур дац аьлла хетахъ, 999 (мехаза) телефон тохий скори помощ еха. Йа хъайна уллера больнице «Accident and Emergency» отделени гIо. Цомгар чIогIа елахъ бен ма гIо эцу отделени.

Хъан GP, йа цIерабойла нахана гIо даьш йолу тоба:

Цомгаш маьл волучунна Далла маршалла дойла!